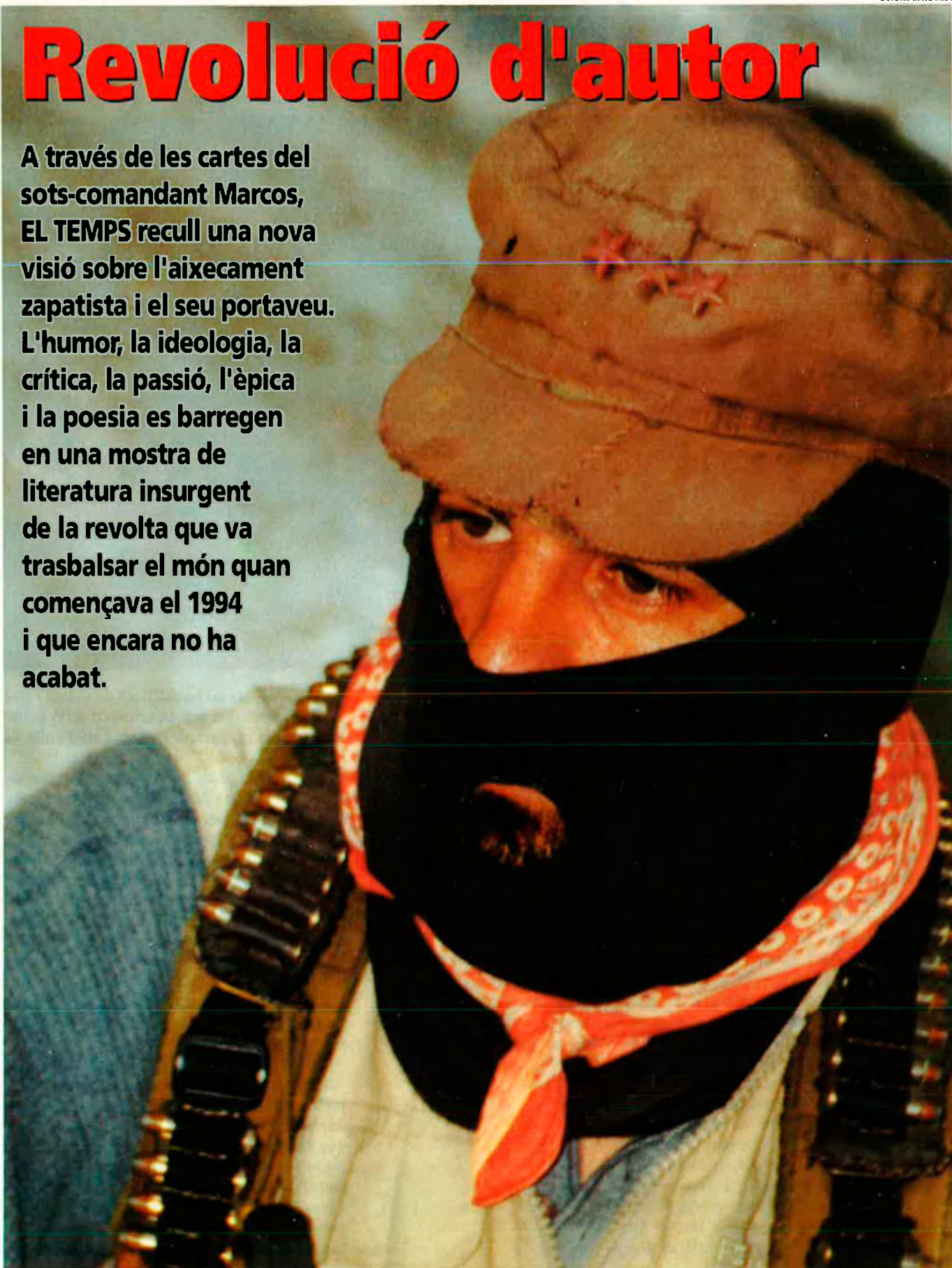

Revolució d'autor

A través de les cartes del sots-comandant Marcos, EL TEMPS recull una nova visió sobre l'aixecament zapatista i el seu portaveu. L'humor, la ideologia, la crítica, la passió, l'èpica i la poesia es barregen en una mostra de literatura insurgent de la revolta que va trasbalsar el món quan començava el 1994 i que encara no ha acabat.

*Aquí estem, els morts de sempre,
morint un vegada més, però ara per viure.*

Del sots-comandant Marcos en sabem poques coses i n'ignorem encara moltes més. Darrere el passamuntanyes existeix un líder natural i un portaveu indígena que ha aconseguit caure bé a bona part de Mèxic i de la resta del món. Marcos, els ulls visibles de l'Ejército Zapatista de Liberación Nacional (EZLN) ha demostrat que, a l'avantsala del segle XXI, encara poden existir moviments guerrillers en països que es troben en el llinar entre la riquesa i la pobresa més extremes. Així, a través de cartes personals i de comunicats de la direcció de l'EZLN, el sots-comandant Marcos, "mans de pianista i nas pronunciat", destil·la literatura insurgent per abonar la seva causa més enllà de Chiapas. La intenció política s'hi barreja, d'una manera natural, amb una èpica romàntica, sensible i contundent, real pels uns i manipulada pels altres. Marcos mana obeint, com fan els indígenes; no pas manant, com diu que fan els blancs. Ell transmet, amb un estil que supera el gènere estrictament revolucionari, el pensament d'un poble urgentment necessitós, ara i abans, de ser escoltat. Els fragments que publica EL TEMPS són una part dels documents que han aconseguit de trencar el setge físic i periodístic que el Govern mexicà ha imposat als zapatistes.

L'arrelament a la terra, la dignitat, la misèria, l'organització social indígena, es barregen en aquests documents, cartes, contes, poesies per a tots els públics, i amb un toc d'ironia, sobretot en les postdates del seu epistolari. (En una postdata arriba a oferir a la premsa del Govern una entrevista en exclusiva, signada, en què el redactor només hauria d'omplir els buits, a escollir entre sis possibilitats, que segueixen un seguit de preguntes banals.)

Els zapatistes, professionals de "la violència" o de "l'esperança" –segons el signe de la premsa local–, són majoritàriament indígenes, i d'aquesta identitat deriva una concepció pura, innocent, de moltes coses, entre elles la paraula, que és sagrada. Des de fa un any, i gràcies a la ploma del sots-comandant Marcos, àlies el "Sup", Mèxic i el món saben que els indígenes de Chiapas, de la selva de Lacandona a les muntanyes del sud-est mexicà, on topen la pobresa i la riquesa més extremes, han pres la paraula. Una paraula de foc.

Comandants i sots-comandant. "M'ha escaigut l'honor de tenir de superiors els millors homes i dones de les ètnies tzeltal, tzotzil, txol, toixolabal, mam i zoc. Amb ells he viscut més de deu anys i i tinc l'urc d'obeir-los i de servir-los amb les armes i de cor. M'han ensenyat més que no ensenyen ara al país i a

tot el món. Són els meus comandants i els seguiré per les rutes que triïn. Són la direcció col·lectiva i democràtica de l'EZLN, i accepten el diàleg de debò, tan de debò com aquest cor de lluita que tenen i la por de ser enganxats, una vegada més."

(Carta al setmanari *Proceso*, als diaris *La Jornada*, *El Financiero*, i al diari local de San Cristóbal de Las Casas, Chiapas, *Tiempo*. 20 gener 1994.)

Democràcia. "Quan els temps es repetien sobre si mateixos, sense eixida, sense porta, ni demà; quan tot era injust, parlaren els homes de veritat, els sense rostre, els que són nit i muntanya, i digueren: El nostre camí ha estat sempre que la voluntat de la majoria fos compartida de cor pels homes i les dones amb comandament. Aquesta voluntat majoritària era el camí que havia de seguir el pas del caminant. Si s'apartava de la raó de la gent, el cor que manava s'havia de canviar en un cor que obeís. Així va néixer la nostra força a la muntanya: si és de veritat, qui mana obeeix; i qui obeeix mana amb el cor comú d'homes i dones de veritat. I una altra paraula vingué encara de lluny per dar nom a aquest govern; i aquesta paraula va anomenar 'democràcia' aquest camí nostre que caminava de ben abans que caminessin les paraules."

(Comunicat del CCRI-Comandància General de l'EZLN. 26 febrer 1994.)

Dignitat. "Si hem d'escollir entre camins, sempre escollirem el de la dignitat. Si trobem una pau digna, seguirem el camí de la pau digna. Si trobem la guerra digna, agafarem les armes per abastar-la. Si trobem una vida digna, continuarem vivint. Si, emperò, la dignitat vol dir mort, doncs anirem a trobar-la, resoltament."

(Carta al setmanari *Proceso*, als diaris *La Jornada*, *El Financiero*, i al diari local de San Cristóbal de Las Casas, Chiapas, *Tiempo*. 20 gener 1994.)

"El dolor que ens unia ens féu parlar i vam reconèixer que en les nostres paraules hi havia veritat; vam saber que no sols pena i dolor habitaven la nostra llengua, ans encara covàvem una esperança al fons del pit. Vam parlar amb nosaltres, vam mirar endins nostre i vam contemplar la nostra història: vérem sofrir i lluitar els pares més grans, vérem lluitar els avis, vérem els pares amb la ràbia a les mans... I vérem que no ens ho havien pres tot, que teníem la cosa més preada, la que ens feia viure, que feia que el nostre pas s'alcés per damunt de plantes i animals, que feia que la pedra fos sota els nostres peus, i vérem, germans, que era DIGNITAT tot quant teníem, i vérem que era gran la vergonya d'haver-nos-en oblidat i que

GUIOMAR ROVIRA

la dignitat era bona perquè els homes fossin homes de bell nou. I la dignitat habità de bell nou el nostre cor i esdevinguérem nous encara i els morts, els nostres, verem que érem encara nous i ens cridaren de bell nou a la dignitat, a la lluita.”

(Carta al Consejo Guerrerense. 500 anys de resistència indígena. 1 de febrer 1994.)

Dona. “Març del 1993. Quan es va reunir el CCRI (Comitè Clandestí Revolucionari Indígena) per votar les lleis, anaren passant una a una les comissions de justícia, llei agrària, impostos de guerra, drets i obligacions dels pobles en lluita i dones. A Susana, li tocava de llegir les propostes que havia anat collint del pensament de milers de dones índigenes. Comença a llegir i a mesura que avança, l'assemblea del CCRI es notava més i més inquieta. Se sentien rumors i comentaris. En txol, tzeltal, tzotzil, toixolabal, mam, zoc i *castilla* els comentaris saltaven de l'un cos-

Un 35% dels activistes de l'Ejército Zapatista són dones. Segons els mateixos guerrillers, el primer aixecament a Chiapas va ser l'any 93, quan s'estaven decidint les lleis de guerra zapatistes; l'apartat referent a les dones va significar, segons Marcos, un canvi profund en el seu paper en la comunitat indígena.

tat a l'altre. Susana no s'arripia i continuava envestint contra tot i contra tothom: ‘Volem que no ens obliguin a casar-nos amb qui no volem. Volem tenir el fills que vulguem i que puguem agambar. Volem el dret de tenir càrrec en la comunitat. Volem el dret d'estudiar i fins i tot de ser xoferes’. I així fins a acabar. Al final, s'havia fet un silenci pesant. Les ‘lleis de dones’ que Susana acabava de llegir significaven, per a les comunitats índigenes, una veritable revolució. Aquestes dones responsables anaven rebent, en el dialecte propi, la traducció del que Susana havia dit. Els homes es miraven els uns als altres, nerviosos, inquiets. Tot d'un plegat, quasi simultàniament, les traductores van acabar i, en un moviment que s'anava ampliant, les companyes responsables comencen a aplaudir i a parlar entre elles. No cal ni dir que les ‘lleis de dones’ foren aprovades per unanimitat. (...) Les dones responsables canten, els homes es graten la testa. (...) Aquesta és la veritat: la primera revolta de l'EZLN va ser el març del 1993 i l'encapçalaven dones zapatistes. No hi hagué baixes i guanyaren.”

(Carta enviada al periodista Álvaro Cepeda del diari *La Jornada*. 26 gener 1994.)

Estudiants. “Nosaltres som majoritàriament índigenes, majoritàriament analfabets i majoritàriament discriminats. No hem tingut cap oportunitat d'acabar ni primària. Hauriem volgut no sols acabar primària i secundària, sinó arribar a la universitat.”

”Gustosament rebem la salutació i el suport d'homes i dones que lluiten en unes altres terres i seguint camins diversos per aconseguir aquella mateixa llibertat, democràcia i justícia que tots anhelem. Sabem que en temps distints la veu coratjosa dels estudiants mexicans ha fet tremolar el mal govern i és cert que, si uníssi la vostra veu a la nostra i a la de tots els desposseïts, res no s'aguantaria d'aquesta mentida immensa que ens fan empassar cada dia, cada nit, en mort i en vida, tothora.”

(Carta adreçada al Consejo Estudiantil Universitario. 6 febrer 1994.)

Infants. “Som infants zapatistes. Som índigenes de Chiapas. Som pobres. Som NO-NATS. Per al nostre govern i els nostres compatriotes, per a les associacions de drets infantils i l'ONU, per als pressupostos governamentals i el Tractat de Lliure Comerç, per a tot el món, NOSALTRES NO EXISTIEM abans de l'1 de gener de 1994. Mai no havíem existit, perquè ningú no ens portava el compte del naixement ni de la mort. Pitjor encara, ni per a vosaltres, infants de Mèxic i del món, no existíem abans del principi d'aquest any.”

(Carta als infants de Mèxic i del món. 30 abril 1994.)

Lluita armada. "De fet, ens organitzem així perquè és l'únic camí que ens han deixat. L'EZLN saluda el desenvolupament honest i conseqüent de totes les organitzacions independents i progressistes que lluiten per la llibertat, la democràcia i la justícia de tota la pàtria. Hi ha i hi haurà més organitzacions revolucionàries. Hi ha i hi haurà més exèrcits populars. No pretenem ser cap avantguarda històrica, una, única i veritable. No pretenem aglutinar sota la nostra bandera zapatista tots els mexicans honestos. Nosaltres oferim la nostra bandera. Però hi ha una bandera més gran i poderosa, sota la qual podem aixoplugar-nos tots. La bandera d'un moviment nacional revolucionari on càpiguen les tendències més diverses, els pensaments més diferents, formes de lluita distintes, però amb un sol anhel: llibertat, justícia i democràcia."

"L'EZLN crida tots els mexicans a enarborar aquesta bandera, no pas la bandera de l'EZLN, no pas la bandera de la lluita armada, sinó la bandera del que és un dret de tot ésser pensant, raó del nostre poble i sentit de la nostra gent: llibertat, democràcia, justícia. Sota aquesta gran bandera voleiarà també la nostra bandera zapatista; sota aquesta gran bandera marxaran també els nostres fusells."

(Carta del CCRI-Comandància General de

La causa zapatista ha significat un cop molt fort per al Govern mexicà. A altres estats del país, com Guerrero, també hi ha hagut, arran de la revolta de Chiapas, xocs amb l'exèrcit.

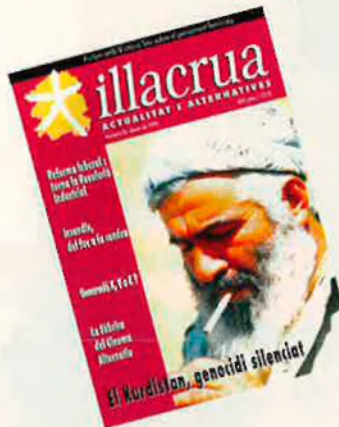
VOLEM FER-TE UN REGAL

Perquè llegisques les notícies que ningú altre publica
Aprofita esta campanya de promoció i coneix gratis
Illacrua, Actualitat i Alternatives

Enviant-nos la butlleta d'obsequi, rebràs una subscripció gratuïta per 6 números si ets de les 10 primeres persones que ens l'envien o, si no, un exemplar també gratuït del darrer número.

Núm. 23, gener de 1995

- ◆ Incendis: del foc a la cendra
- ◆ Victòria Sau, el pensament feminista
- ◆ Dossier: El Kurdistan, genocidi silenciats
- ◆ La Fàbrica del Cinema Alternatiu
- ◆ Què s'ha fet de l'extrema esquerra?
- ◆ Generació X,Y o Z?

BUTLLETA D'OBSEQUI

Nom.....

 Adreça

.....
 Població i DP.....

 Telèfon.....

Illacrua, Actualitat i Alternatives
la revista alternativa dels Països Catalans

Plaça de Catalunya, 9, 4t, 08002-Barcelona, tel. i fax: (93) 301 17 20

GUIOMAR RÓVIRA

l'EZLN a totes les persones i organitzacions civils i polítiques democràtiques, honestes i independents de Mèxic. Als pobles i governs del món. 20 gener 1994.)

Marcos. “Que si Marcos és homosexual? (...) Marcos és gai a San Francisco, negre a Sud-àfrica, asiàtic a Europa, chicano a Califòrnia, anarquista a Espanya, palestí a Israel, indígena als carrers de San Cristóbal (...), feminista als partits polítics, comunista en la postguerra freda, pacifista a Bòsnia. Artista sense galeries, mestressa de casa un dissabte a la nit de qualsevol ciutat de qualsevol Mèxic, guerriller al Mèxic en aquesta fi de segle XX, vaguista a la CTM, masculista dins el moviment feminista, dona sola al metro de nit, jubilat desnonat, pagès sense terra, editor marginal, treballador sense feina, metge sense plaça, estudiant disconforme, dissident dins el neoliberalisme, escriptor sense llibres ni lectors i, és clar, zapatista a les muntanyes del sud-est mexicà. En fi, Marcos és un ésser humà, qualsevol, d'aquest món. Tot allò que incomoda el poder i les bones consciències, això és Marcos.”

(Carta a la premsa. 28 maig 1994.)

Mort. “En la nostra parla, la mort hi és tan recurrent que, segons un periodista saberut, sembla una ‘obsessió’ del ‘Sup’ Marcos. Algun ximple es deu pensar que tenim una castradora fascinació per la mort i que és al seu voltant que hem teixit el batec precipitat de la nostra vida.

L'EZLN va construir Aguas Calientes per celebrar-hi la Convenció Nacional Democràtica, una crida dels zapatistes a la societat civil, de la qual havia de sortir un govern provisional i una nova carta magna que preveïés noves eleccions. Com a totes les revolucions, la música (baix) és un element molt important per donar moral als combatents i escriure la història de la revolta.

S'equivoquen, i no sols en això, però sobretot en això. Per nosaltres la mort era una cosa tan natural i quotidiana com la pluja i els insectes fent camí per la muntanya, és a dir: molesta o incòmoda; però acabes acostumat-t'hi i repetint, de cor, aquest gest enutjós d'apartar-la com qui aparta un insecte o un esquitx de fang en plena cara. (...) No és cap drama, sinó un fet tan injust i quotidià que no pots seure a cap taula que no hi tinguis aquesta ombra al costat. Fora d'això, es pot dir que som feliços. No tenim res a perdre, per què, doncs, tant de drama i d'encanteri? Del viure, en val la pena la lluita. La resta, és més aviat simple assaonament.”

(Carta a la mare d'un zapatista mort en combat. 4 d'abril 1994.)

Passamuntanyes. “Per què tant d'escàndol pel passamuntanyes? (...) Però, a fi d'aturar l'angoixa creixent d'alguns (*per saber qui hi ha darrere el sots-comandant*), heus ací què proposo: estic disposat a treure'm el passamuntanyes si la societat mexicana es treu la màscara. Què passarà? (...) Quan es traurà la màscara, la societat civil mexicana s'adonarà que la imatge que li havien venut d'ella mateixa és falsa, i la realitat, força més aterridora que no es pensava. Uns i altres ensenyaríem la cara, però la gran diferència seria que Marcos sempre ha sabut la cara que realment fa, i la societat civil amb prou feines si es despertarà del son, llarg i peresós, que la ‘modernitat’ li havia imposat a costa de tot i de tothom. El ‘Sup’ està a punt de treure's el

passamuntanyes. Hi està la societat civil mexicana de treure's la màscara?"

(Carta al setmanari *Proceso*, als diaris *La Jornada*, *El Financiero*, i al diari local de San Cristóbal de Las Casas, *Tiempo*. 20 gener 1994.)

Pàtria. "Vam decidir un dia de fer-nos soldats perquè un bon dia no facin falta els soldats. És a dir, vam escollir una professió suïcida, perquè és una professió que té per objectiu de desaparèixer: soldats que són soldats perquè un dia ningú no hagi de ser soldat. I bé, resulta que aquests soldats que volen deixar de ser-ho, nosaltres, tenim una cosa que els llibres i els discursos anomenen 'patriotisme'. Perquè, això que en diem pàtria, no és una idea vagabunda entre lletres i llibres, sinó aquest gran cos de carn i ossos, de dolors i sofriments, de penes i d'esperances perquè tot canviï, finalment, un bon dia. I la pàtria que volem haurà de néixer també dels nostres errors i ensopecs. De les nostres despulles i cossos malmesos haurà de dreçar-se un món nou. Ho veurem? Importa gaire, que ho vegem? Crec que no importa pas tant com de saber del cert que naixerà i que, en el llarg i dolorós infantament de la història, alguna cosa, tot, hi haurem posat: vida, cos i ànima."

(Carta a un nen de La Paz. Març 1994.)

Perdó. "Fins avui, 18 de gener de 1994, no més hem sabut la formalització del 'perdó' que el Govern federal ofereix a les nostres forces. De què hem de demanar perdó? Dè què ens han de perdonar? De no morir-nos de gana? De no callar, sota la nostra misèria? De no haver acceptat humilment la immensa càrrega històrica de menyspreu i d'abandó? D'haver-nos aixecat en armes quan tots els camins eren tancats? De no haver acatat el codi penal de Chiapas, el més absurd i repressiu de tots els codis que es fan i es desfan? D'haver demostrat a la resta del país i a tot el món que encara hi ha dignitat humana i que l'ostenten els seus habitants més empobrits? D'haver-nos preparat bé i a consciència abans de començar? D'anar amb fusells a la lluita, i no pas amb arcs i fletxes? D'haver après a combatre abans de fer-ho? De cridar tot el poble mexicà a lluitar, de totes les maneres possibles, per allò que és seu? De lluitar per la llibertat, la democràcia i la justícia? De no seguir els patrons de les guerrilles anteriors? De no rendir-nos? De no vendre'ns? De no traïr-nos?"

"Qui pot demanar perdó i qui perdonar?"

"Els qui seuen, de fa anys i panys, al volt d'una taula ben parada per sadollar-se'n mentre nosaltres hi tenim asseguda la mort, tan de cada dia, tan nostra que ha deixat de fer-nos

Substitució

C·A

Travessia de Sant Antoni, 6-8
Gràcia · 08012 Barcelona
teléfono 218 44 85

Tradicionàrius

8è Cicle de Música Tradicional i Popular
Del 13 de gener al 7 d'abril de 1995

GENER

- 13 **Els Ministres de la Vila-Nova**
La Xafigà (País Valencià) - Concert
Els Cosins del Sac (L'Alt Penedès) - Ball
- 20 **Jaume Amelia** - Concert
La Banda Gog (Bages) - Ball
- 27 **Al-Mayurqa** (Mallorca) - Concert
Duet del Conflent: Maties Mazarico
i **Jean-Claude Leduc** (Catalunya Nord) - Ball

FEBRER

- 3 **Rosa Zaragoza** - Concert
Cobla Ciutat de Terrassa (Vallès Occidental) - Ball
- 10 **Josep Aparicio "Apa"** (País Valencià) - Concert
La Inestable (País Valencià) - Ball
Urbàlia Rurana (País Valencià) - Ball
- 17 **Ansamora i Camàlics** (El Barcelonès) - Concert
Els Ministrils del Raval (El Vallès Occidental) - Ball
- 24 **Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries** (Baix Ebre) - Concert
Xarop de Canya (Vallès Oriental) - Animació a l'intermedi
Tres Quartans de Reus (Baix Camp) - Ball

MARÇ

- 3 **Bitayna** (Osona) - Concert
Sol de Nit (Barcelonès) - Ball
- 10 **Josep Tero** - Concert
La Cafetera Exprés (Alt Camp) - Ball
- 17 **Primera Nota** (Barcelonès) - Concert
De Soca-rel (Barcelonès) - Ball
- 24 **Els Trobadors. Alfons Encinas amb**
Lídia Pujol (Pla de l'Estany) - Concert
Portàtil FM (Barcelonès) - Ball
- 31 **Tralla** (Vallès Occidental) - Concert
Tercet Treset (Intercomarcal) - Ball

FESTA FINAL I BALL A LA PLAÇA DE RIUS I TAULET, 22 h

- 7 **Els Ministrils del Camí Ral, El Bestiari de Ciutat Vella, El Drac de Gràcia, Els Bastoners de Gràcia, Tabaleters dels Diables del Barri Gòtic i Les colles de Diables de Gràcia: Colla Vella i La Diabòlica - Seguici La Principal del Metro** (Baix Llobregat) - Ball

DIVENDRES AL C.A.T., 22 h

Preu: 800 ptes. Amics del C.A.T. 400 ptes.

Abonaments a tots els concerts: 5.000 ptes.

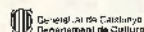
Abonaments especials per als Amics del C.A.T.: 2.000 ptes.

"DIJOURS EXTRAORDINÀRIUS", al C.A.T., 22 h

Preu: 600 ptes. De franc pels Amics del C.A.T.

Amb la col·laboració de:

GUIDMAR ROVIRA

por? Els qui ens han omplert el cor de sacs de declaracions i promeses? Els morts, els nostres, tan mortalment morts de mort 'natural', val a dir de xarampió, catarro, dengue, còlera, tifus, mononucleosi, tètan, pulmonia, paludisme i altres galindaines gastrointestinals i pulmonars? Els nostres morts, tan majoritàriament morts, tan democràticament morts de pena perquè ningú no feia res, perquè tots els morts, els nostres, se n'anaven sense que ningú en portés el compte, sense que ningú digués, finalment, un JA N'HI HA PROU! que donés sentit a tantes morts, sense que ningú demanés als morts de sempre, als nostres, que tornessin a morir una altra vegada, però ara per viure?"

(Carta al setmanari *Proceso*, als diaris *La Jornada*, *El Financiero*, i al diari local de San Cristóbal de Las Casas, Chiapas, *Tiempo*, 18 gener 1994.)

Reconeixement. "Això de reconèixer l'EZLN com una força política 'en formació' deu ser una broma de monsieur Córdoba. Què significa? Que la misèria indígena no existeix, sinó que es troba 'en formació'? Que no hi ha milers d'indígenes alçats en armes, sinó 'en formació'? Per què insistir tant a negar la realitat? Què es pensen, enganyar la societat o tranquil·litzar-se a si mateixos amb la negació 'en formació'? Què faran? Repetir milions de vegades: l'EZLN no existeix, està en formació'? I per què? Amb l'esperança que aquesta mentida esdevin-

Els nens són els més perjudicats per la misèria a Chiapas. El grup de dalt només juga: imita una realitat massa quotidiana per a ells. L'EZLN necessitava que els mitjans de comunicació (baix) d'arreu del món es fessin ressò de la seva causa. En una ocasió, però, van haver d'expulsar una colla de periodistes perquè es van emborratjar una nit en un campament guerriller.

gui, a còpia de repetir-la, veritat? (...) Quina mena de ciutadans són els de Chiapas? Ciutadans 'en formació'? Quan ho entendran? Quanta sang més es necessita perquè entenguin que volem respecte, no almeines? Tot intent de parlar sembla inútil, el Govern federal vol parlar amb si mateix. Per què ningú no fa el favor de dir al Govern federal que el que demana no és diàleg sinó monòleg? O potser el monòleg és un diàleg 'en formació'?"

(Carta als periodistes de *Proceso*, *La Jornada*, *El Financiero* i *Tiempo*, sobre la resposta del Govern federal a la petició de diàleg que li feia l'EZLN. 31 gener 1994.)

Rendir-se. "Al Comitè vam discutir tota la vesprada. Cercàvem la paraula 'rendir' i no la trobàvem. No té traducció ni en tzotzil ni en tzeltal; ningú no recorda que aquesta paraula existís en toixolabal o en txol. Fa hores que en rumien equivalents. A fora plou i un núvol bon company ve a acotjar-se amb nosaltres. El vell Antonio s'espera que tothom calli i només se senti el timbal multiplicat de la pluja sobre la teulada de llauna. Llavors se m'acosta estossegant de tuberculosi i em diu a cau d'orella: 'Aquesta paraula no existeix en llengua de veritat; per això els nostres mai no es rendeixen, abans es moren, perquè els nostres morts manen que les paraules que no caminen no visquin'. (...) S'atansa algú amb la gorra i el fusell amarats d'aigua. 'Hi ha cafè', diu. El Comitè, com és costum aquí, vota a veure si s'ha de fer el cafetó o continuar cercant

Substitucions

GUOMAR ROVIRA

l'equivalent de 'rendir-se' en llengua de veritat. Per unanimitat guanya el cafetó. NINGÚ NO ES RENDEIX.”

(Carta al setmanari *Proceso*, als diaris *La Jornada*, *El Financiero*, i al diari local de San Cristóbal de Las Casas, Chiapas, *Tiempo*. 10 juny 1994.)

Revolució i sistema polític. “Nosaltres pensem que el canvi revolucionari a Mèxic no serà producte de l'acció en un sol sentit. Val a dir, no serà, en sentit estricte, una revolució armada o una revolució pacífica. Serà, primordialment, la revolució resultant de la lluita en fronts socials diversos, amb graus de compromís i de participació diferents. I el resultat no serà el d'un partit, organització o aliança d'organitzacions triomfant amb la seva proposta social concreta, sinó una mena d'espai democràtic de resolució de la confrontació entre diverses propostes polítiques. Aquest espai democràtic de resolució tindrà tres premisses fonamentals inseparables històricament: la democràcia per a decidir la proposta social dominant; la llibertat per a subscriure una proposta o una altra; la justícia a què hauran de cenyir-se totes els propostes. (...) El canvi revolucionari a Mèxic no vindrà sota una direcció única, amb una sola agrupació homogènia i un capítost que el condueixi, sinó una pluralitat amb dominants que canvien, però que giren sobre un punt comú: el tríptic de democràcia, llibertat i justícia sobre el qual el nou Mèxic serà o no serà. La pau social només serà si és justa i digna per a tothom.”

(Carta al setmanari *Proceso*, als diaris *La Jornada*, *El Financiero*, i al diari local de San Cristóbal de Las Casas, Chiapas, *Tiempo*. 20 gener 1994.)

Zapatistes. “A tota aquesta gent, ens aplega un anhel col·lectiu davant aquesta bandera: canviar d'una vegada per sempre el cel i la terra que avui ens oprimeixen. Per fer-ho, nosaltres, els sense nom ni rostre, els autodenominats 'professionals de l'esperança', els més mortals que mai, 'transgressors de la injustícia', els qui som muntanya, els del trescar nocturn, els sense veu als palaus, els estrangers en terra pròpia, els de la mort eterna, els espoliats de la història, els sense pàtria ni demà, els de la terra ràbia, els de la veritat desemmordassada, els de la llarga nit del menyspreu, els homes i dones de veritat... els més petits... els més dignes... els darrers... els millors..., nosaltres hem de tornar a obrir la porta del cor germà perquè aculli la nostra paraula.”

(Comunicat al poble de Mèxic, als pobles i governs del món i a la premsa nacional i internacional. 10 abril de 1994.)

Els zapatistes controlen tota la Selva Lacandona, a les muntanyes del sud-est mexicà. Després de les eleccions coexisteixen amb tensió a Chiapas dos governs, el de la "societat civil" i el guanyador dels comicis, que van ser manipulats segons una bona part de la població de la regió.

PASSATGE
 REVISTA D'ESTUDIANTS
 PER A LA CULTURA
PARTICIPA-HI

LA TROBARAS A:
 La Llar del Llibre
 Llibreria Laie
 Llibreria Ona
 Llibreria Paideia (UAB)
 Llibreria Proa

ASSOCIACIÓ PASSATGE

ASSOCIACIÓ CULTURAL PASSATGE. FAC. C. C. Politiques i de Sociologia.
 Edifici B 00193 BELLATERRA. Tel. 581 25 16

PASSATGE